

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

297

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de coronapersconferenties van het kabinet* (ingezonden 25 september 2023).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 24 oktober 2023).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van het artikel «Veel te veel technocratie, daar in Den Haag»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Kunt u reflecteren op de analyse van de drie wetenschappers in het artikel die de coronapersconferenties onder de loep namen, die zeggen dat die onderhevig waren aan «hardnekkige technocratische framing»? Bent u het daar, in retrospectief, mee eens?

Zo ja, onderkent u dan dus ook dat het kabinet – bewust – met veel te grote stelligheid een wetenschappelijke waarheid rondom de coronamaatregelen en de coronavaccinaties heeft gecreëerd, die er helemaal niet was? Waarom heeft het kabinet zich bediend van deze communicatiestrategie? Zo nee, waarom is dat volgens u niet zo? Kunt u een uitgebreide uiteenzetting geven?

Antwoord 2 en 3

De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) gaat in zowel zijn eerste als tweede deelrapport over de aanpak van de coronacrisis uitgebreid in op de overheidscommunicatie en persconferenties van het kabinet. De kabinetsreacties op beide deelrapporten reflecteren uitgebreid op de lessen die daaruit zijn getrokken.²

¹ de Volkskrant, 22 september 2023, «Veel te veel technocratie, daar in Den Haag» (<https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2023/veel-te-veel-technocratie-daar-in-den-haag~v900538/>).

² Kamerstuk 25 295, nr. 1827; en Kamerstuk 25 295, nr. 1999.

Vraag 4

Onderkent u dat door deze manier van communiceren en het schermen met «de wetenschap» als waarheid, de informatievoorziening naar – en beeldvorming van burgers over het coronabeleid en de coronavaccinaties zeer sterk en feitelijk onjuist beïnvloed is en dat zij daarmee dus actief verkeerd zijn voorgelicht door het kabinet? Zo nee, waarom is dat volgens u niet zo? Waarom bent u van mening dat de burger wel eerlijk is geïnformeerd, terwijl bewust (wetenschappelijke) informatie voor hen is achtergehouden?

Antwoord 4

Nee, ik onderken de stellingname in deze vraag niet. Naarmate er nieuwe wetenschappelijke inzichten bekend werden, is dit open en transparant in de publiekscommunicatie verwerkt.

Vraag 5

Onderkent u dat de informatie en de beeldvorming die door het kabinet tijdens de persconferenties werd verspreid zeer belangrijk is geweest voor het draagvlak voor de coronamaatregelen en de bereidheid van mensen om zich te laten vaccineren tegen COVID-19? Zo ja, onderkent u dan dus ook dat als het kabinet minder stellig een wetenschappelijke waarheid had verkondigd, het coronabeleid waarschijnlijk veel minder goed was geaccepteerd en veel minder mensen zich hadden laten vaccineren? Hoe heeft dit meegewogen in de communicatiestrategie van het kabinet?

Antwoord 5

De persconferenties hadden tot doel om een breed publiek te informeren en waren daarmee een belangrijk middel om draagvlak te creëren voor de beleidskeuzes. Feitelijke informatie is en blijft het fundament van alle overheidscommunicatie. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan het zo effectief mogelijk overbrengen van die feitelijke informatie.

Vraag 6

Onderkent u dat het kabinet «de wetenschap» en wetenschappers, zoals leden van het Outbreak Management Team (OMT), bewust en op een onjuiste manier heeft ingezet (onder andere bij de persconferenties) voor een agenda die niet wetenschappelijk en medisch, maar voor een groot deel politiek gestuurd was? Kunt u uitleggen wat hiervoor de beweegredenen waren en vindt u niet dat deze wetenschappers hiermee onterecht een te grote verantwoordelijkheid voor het coronabeleid in hun schoenen geschoven kregen, terwijl deze aan het kabinet toebehoorde?

Antwoord 6

Nee, ik onderken de stellingname in deze vraag niet. Het Outbreak Management Team (OMT) was één van de adviseurs van het kabinet ten tijde van de coronapandemie. Hun medisch-wetenschappelijke adviezen lagen mede ten grondslag aan de gemaakte beleidskeuzes. Om de gemaakte beleidskeuzes te kunnen onderbouwen, is ook verwezen naar deze adviezen. Het is mijn verantwoordelijkheid om helder te communiceren over de inhoud van het advies en het besluit dat op basis van het advies genomen is. De persconferenties hadden tot doel om mensen te informeren.

Vraag 7

Realiseert u zich dat heel veel mensen ervan uitgaan dat de overheid hen voorziet van accurate en volledige informatie, dat zij op de overheid vertrouwen om hen eerlijk voor te lichten in tijden van crisis en dat de overheid daarmee dus een grote verantwoordelijkheid draagt om informatie te verspreiden die eerlijk en (op dat moment) feitelijk juist is? Vindt u dat de overheid deze verantwoordelijkheid heeft genomen, of had de communicatie achteraf gezien wat u betreft anders moeten?

Antwoord 7

Dat realiseer ik mij terdege. Daarom is en blijft feitelijke en wetenschappelijk gefundeerde informatie het fundament van alle overheidscommunicatie. Voor een reflectie op de geleerde lessen verwijs ik u naar de kabinetsreactie op de deelrapporten van de OvV (zie mijn antwoord op vraag 2 en 3).

Vraag 8

Kunt u uitleggen waarom het kabinet stelselmatig heeft volgehouden dat de coronavaccinaties «de enige uitweg» uit de coronacrisis waren en «de wetenschap» als onderbouwing en bewijs daarvoor aanvoerde, terwijl diezelfde wetenschap ook liet zien dat er met betrekking tot de effectiviteit van de coronavaccins om verspreiding van het SARS-COV-2-virus te voorkomen en bescherming tegen dit virus te bieden, nog maar weinig met enige zekerheid te zeggen viel? Waarom heeft het kabinet niet open en eerlijk gecommuniceerd over de vele wetenschappelijke onzekerheden en onduidelijkheden met betrekking tot de coronavaccins en mensen daarmee actief belangrijke informatie onthouden, op basis waarvan zij een beslissing moesten nemen over het wel of niet ondergaan van een (experimentele) medische interventie en de daarbij behorende risico's?

Antwoord 8

Zie mijn antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Van Haga (Groep Van Haga) van 6 juli 2022.³

Vraag 9

Aangezien er geen wetenschappelijke zekerheden waren over de effectiviteit van de coronamaatregelen en de coronavaccinaties, maar in ieder geval wel (wetenschappelijk) duidelijk was dat bepaalde (gezondheids)risico's aan deze interventies waren verbonden, waarom heeft het kabinet er dan voor gekozen om bewust en actief deze risico's te nemen, daar mensen niet transparant over te informeren en bovendien niet uit te leggen dat de beleidskeuzes die werden gemaakt uiteindelijk een politieke afweging en verantwoordelijkheid waren, in plaats van een «wetenschappelijke»?

Antwoord 9

Zie mijn antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Van Haga van 13 oktober 2022⁴ en 31 mei jl.⁵

Vraag 10

Kunt u uitleggen waarom het kabinet, nu de coronacrisis voorbij is, plotseling niet meer «de wetenschap» als leidraad neemt en weigert te onderkennen dat die wetenschap inmiddels in toenemende mate laat zien dat het coronabeleid en de maatregelen niet effectief waren en veel schade hebben aangericht en dat de mRNA-coronavaccinaties mogelijk hebben geleid en nog zullen (kunnen) leiden tot (ernstige) gezondheidsschade?

Antwoord 10

Ik neem nadrukkelijk afstand van de stellingname dat het kabinet de wetenschap niet meer als leidraad zou nemen. Het door de indiener geschetste beeld dat wetenschappelijk onderzoek in toenemende mate zou uitwijzen dat de coronamaatregelen en de COVID-19-vaccins niet effectief en zelfs schadelijk zijn geweest, is misleidend. Ik ben hier in de beantwoording van voorgaande schriftelijke vragen van het lid Van Haga al meermaals uitgebreid op ingegaan.

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3766, antwoord op vraag 15 en 16.

⁴ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 805, antwoord op vraag 4 t/m 6.

⁵ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 2978, antwoord op vraag 5.